

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Peccata venialia fugienda esse propter damna quæinuebunt. Cap. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

tuant. Inde autem pronum est illi magna vi tentationis impulsos, inermes euincere, & imparatos ac suæ salutis oblitos subiugare.

Hinc ortum habuit dictum illud apud Patres commune, Multa leuia peccata vnum grande facere, quod si circumspectè intelligatur, magnam habet veritatem. Sed priusquam eius sensum explicemus, vnum aut alterum ex Patribus id dicentibus audiamus. Augustinus ait: Noli illa contemnere, id est, leuia peccata, quia minora sunt, sed time quia plura sunt. Attendite, fratres mei, minuta sunt, non sunt magna. Non est bestia quasi leo, vt vno morsu guttur frangat; sed bestia plerumque minuta multæ necant. Si proiciatur quisquã in locum pulicibus plenum, nunquid non moritur ibi? Non sunt quidem maiores, sed infirma est natura humana, quæ etiam minutissimis bestiis interimi potest. Sic & modica peccata attendite, quia modica sunt, & caute quia plura sunt. Quam minutissima sunt grana arena! Si arena amplius in nauim mittatur, mergit illam vt pereat. Quam minuta sunt guttæ pluuia! Nonne flumina implent, & domos deiiciunt? Ergo ista nolite contemnere. Bernardus autem sic inquit: Non solum graua, sed & leuia cauenda sunt peccata. Multa enim leuia vnum grande efficiunt: sicut solent de paruis & minimis guttis immensa flumina crescere. Idem & eisdem verbis asserit Hugo Victorinus, & Beatus Isidorus, ex quo duo priores desumplerunt. Quorum Patrum non credimus fuisse sententiam, quod plura leuia peccata in vnum lethale aliquando coalescant. Certum est enim quod illa, quorum malitia non continuatur, nec vna quasi ex pluribus collecta constituitur, nunquam aut præcepta Dei grauius frangunt, aut gratiam & charitatem disperdunt, aut in Dei inimicitiam incurrunt. Sed sensus eorum & verissimus est, quod multa leuia peccata sine vilo præsertim timore commissa, grauant imperfectam & miseram animam, & in ea fortitudinis murum aperiuunt, vt irruente per grauem tentationem hoste eam expugnatam ad se pelliciat, & in graue aliquod peccatum distubet. Sunt enim ista peccata quasi puluis in oculos iniectus, qui eos principio obnubilat, & deinde penitus cæcat. Sunt sicut seminatores discordia, qui affectuum reipublicam turbant, & animam totam inquietant. Sunt imbres, qui non quidem charitatem extinguunt, at robur eius, & feruorem confopiuunt. Sunt agritudines, quæ mentem debilitant. Sunt fetores, qui spiritum Dei contristant, & à bono nos eius familiaritatis auertunt. Quis autem non videat, animam cæcam, ac perturbatam, infirmam, & gelidam, & ab amplexibus sui creatoris auallam, periculo cadendi in aliquid grauius, esse vehementer expositam? Radix quidem spinæ, seu thamni, tenera, & blanda est, at spina ex illa progrediens, satis aspera, atque cruenta: sic peccata leuia per se ipsa non multum vulnerant, quia charitatem non destruuunt, sed sunt veluti radices spinæ, id est, grauioris peccati, quod potens est corda transfigere, & à vita gratiæ separare. Qui ergo timet Deum, vt ait Salomon, nihil negligit. sed maiora peccata vt maiora fugiet, & minora, vt semina maiorum vitabit. Temerarium enim est, vnum pedem hostis intra domum admittere, qui post vnum, alterum ponet, & miserum habitatorem ex ea cum iniuria repellat. Ita diabolus solet à paruis incipere, & ad maiora procedere, & postquam ab anima timorem leuiorum peccatorum depulit, metum etiam grauiorum ablegare.

August.
lib. de do-
cem chor-
dis. c. 11.

Bern. lib.
de anima
c. 27.

Hugo. 3.
de anima
c. 27.
Isidorus
2. font. c.
10.

Eccles. 7.
19.

Peccata venialia fugienda esse propter
damna, quæ muebunt.

C A P. II.

EVI A ista peccata, quibuscum sicut calamo pugnamus, vtinam vitæ perfectione pugnaremus, non tantum hoc malum, quod iam expressimus, satis per se magnum, & tremendum inferunt, sed alia etiam mala, & animæ damna non contemnenda secum inuoluunt. Quorum odium æquum est profectò vt nos ab illis retrahat, & curam vitæ emendationis, & perfectionis, vel nobis quoque oscitantibus & incuriosis intrudat. Si enim non solam mortem corporis, & ea, quæ mortem important, sed quæcunque etiam aduersa corpori fugimus; cur solam mortem animæ, & quæ ad illam disponunt, & non quoque alia quæcunque mala fugiamus? Maxime quod ista mala, seu damna leuiorum peccatorum, non leuia sunt, sed magni momenti, vt ex ipsismet declaratis manifestum fiet. Ea verò Laurentius Iustinianus hac oratione recenset. Porro licet veniale delictum se perpetrante æternæ mortis nequam faciat reum, maculat nihilominus animam, feruorem charitatis minuit, potentiam animæ in bonis operibus debilitat, retardat à gloria, & sæpè fit peccati mortalis occasio. Ista quinque mala peccatorum letium consideremus, & ea deinceps diligentius vitabimus, & multò magis quam huc vsque timebimus.

Peccatum igitur veniale maculat animam, quod etiam sanctus Gregorius confessus est. Vitam animæ, inquit, qualibet culpa polluit; seruatus verò contra proximum dolor occidit. Sed quantum poluat quis explicare sufficit? Nam si, vt dixit Nazianzenus, splendide vestis luculentiores sunt sordes, animæ secundum suam naturam purissimæ, & secundum substantiam incorporeæ, sordæ erunt sordes, quæ illam conspurcant, & gratiæ nitorem inficiunt. Tales quidem sunt quas Dominus ipse propriis voluit in nobis suis lauare manibus, & linteolæ purissimæ humanitatis abstergere. Hoc enim significauit cum lotis discipulorum pedibus asseruit: Qui lotus est non indiget, nisi vt pedes lauet, sed est mundus totus. Erant quippe illi mundi, quod ad grauia peccata attinet, vt interpretati sunt Augustinus & Beda, sed in pedibus habebant sordes, quas oportebat Saluatoris ablutione mundari. Non sunt autem parui pendendæ sordes, quas Christus per se ipsum lauat, & discipulis suis inesse non patitur. Sed sordes istas, ac maculas istas, magnas esse ex vilitate rerum, ex quarum contactu contrahuntur, intellige. Nam quo res vilior est, & impurius, eo amplius manum eam tangentis polluit, & foediorem obsecritatem inducit: at res temporales infra nos positæ viles admodum sunt, quæ animam Dei causâ creatam inficere habent, si eas voluerit affectuum & desideriorum inordinatione contingere. Denique Augustinus venialiter peccantes non tam puluere aspergi, quam immundissimo luto oblititi autumar: & postea cum scabie eadem peccata conferre non timet. Quæ quamuis singula, inquit, non lethali vulnerere feriant, sicut homicidium, & cætera huiusmodi, tamen omnia simul congregata, velut scabies, quo plura sunt, necant, & nostrum decus ita exterminant, vt ab illius sponi speciosi forma præ filiis hominum, castissimis amplexibus separent, nisi medi-

Iustin. de
gradibus
persec. c.
1.

Greg. 10.
Moral. c.
11.

Nazian.
in illud
Matth. 19.
Cum cõ-
suisasset
Iesus, ho-
mil. 7.

Ioann. 13.
10.

August.
tract. in
Ioan. Be-
da ibid.

August.
lib. 50.
hom. 50.
c. 3.

camento quotidianae penitentiae defecentur.] Hæc ergo leuia peccata non quidem charitatem, sed decorem eius, id est, feruorem, vt statim dicemus, necant; quæ si sunt animæ, quod scabies & lutum corpori, non leuem profectò ei scditatem inu-
runt.

Aliud damnum leuium peccatorum est, quòd feruorem charitatis minuunt. Sicut enim ignis aqua conspersus mortificatur, & inopescit, ac quadam tenebris vim vrendi & consumendi remittit; ita flamma charitatis imbre horum peccatorum attracta vim consumendi veterem hominem, & desideria nostra ad res cælestes erigendi, deponit. Nam & cinis carbonibus superinectus ipsorum tum splendorem fuscatur, tum ardorem impedit, adeo vt iuxta eos positi nullum sentiamus calorem: & peccata hæc puluis & cinis sunt; puluis, quia splendorem charitatis obnubilant; & cinis, quia debilitant conceptum ex puritate feruorem. Videbis aliquos iustos in meditatione frigidos, in oratione segnes, in diuinis laudibus tepidos, qui nunquam lacrymis irrigantur, nunquam interna suauitate irrorantur, vix compunctionis sensu tanguntur, & si causam huius insensibilitatis scrutentur, non aliam quam defectum multitudinem, & in vitandis modicis peccatis insignem oscitantiam inuenies. Sicut enim paruis, sed multis vulneribus sauciatus, est ad salutis actiones imbecillus, neque potest vt sanus progredi, aut velociter currere, vel magnum pondus supportare: ita anima tot plagis licet paruis affecta, neque opera perfectionis hilariter perficit, neque fortiter insultibus aduersarij resistit. Calor quidem corpora leuia, frigus verò graua & ponderosa reddit: quare hic tepor, (vel, vt verius loquar, illud frigus) à peccatorum leuium copia profectus, infelicem animam grauat, & ad bona opera assurgere & properare non sinit. Quod in illis verbis expressum intelligo: Corpus, quod corrumpitur, aggrauat animam, & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem.] In illis namque non tantum naturam corporis corruptibilem, sed concupiscentiam non edomitam, & rerum visibilibus curis menti repugnantem aspicio, quæ suis assiduis defectibus, veluti compedes, & vincula animæ iniicit, vt ad desideria cælestia volare non possit. Hos defectus Bernardus in illo Damasci onere à Propheta descripto voluit per tropologiam aduertere. Cum enim Damascum interpretatus esset hominem fundentem sanguinem, hæc subiicit: Quidam sentiunt, sed non consentiunt: impugnantur, sed non expugnantur: onerantur, sed non prosternuntur. Hi onus quidem sustinent à Damasco, sed Damascus non sunt.] Si autem onus illud graue est, & importabile, manifestum est, quia peccata ista dum amoris feruorem tepesciunt, animam magna segnitie & tepiditate onerant, vt cum ingenti difficultate ad perfectionis actiones assurgat.

Deinde peccata leuia in bonis operibus vires animæ nostræ debilitant, quæ imperfectis & malis operibus assuetæ bona opera strenuè exercere non valent. Cum enim habitus animæ ex actibus generentur, fit vt peccata leuia multiplicata, & consuetudo remissè viuendi habitus inferant sibi similes, & sanctitati, ac studio proficiendi difformes. Hi autem sicut aduersos virtutis habitus aut pellunt, aut minuunt, ita vires animæ antea per istos expeditas ligant, & retardant, vt in via perfectionis segniter ad modum progrediantur. Vnde Bernardus huius difficultatis causas inquirens, & duas inueniens, alteram earum tepiditatem, quam ego quotidianorum defectuum multitudinem appellarem, non dubitauit assignare.

A Duabus de causis videtur mihi, ait, huiuscemodi animi aegritudo & difficultas solere contingere, aut de nouitate videlicet conuersionis, aut certè de conuersionis tepore, etiam si in conuersione longum tempus habuerit. Vt unque profectò humiliat, & deicit conscientiam, & inquietam facit, dum siue pro tempore, siue pro tepore antiquas animi passiones nec dum in se mortuas sentit, & necesse proinde habens resuscandis intendere, de cordis hortulo spinis iniquitatum, & vitiis cupiditatum, longius à semetipsa euagari non sinitur.] Hæc igitur peccata sunt nebulae, quæ vires nostras ad cognitionem datas obscurant. Sunt compedes, qui affectus tenent infimis rebus obstructos, ne ad cælestia & superiora ferantur. Sunt catenæ, quæ manus animæ ligant, ne nostram perfectionem operentur. Quare rogandus est ille, qui venit prædicare captiuis indulgentiam, & clauis apertionem, vt catenas istas effringat, & nos solitudine eas abiiciendi, & quotidie, in remissa cura deponendi dissoluat.

B Retardant etiam hæc leuia peccata hinc emigrantes, à gloria, quoniam illa gloriosa ciuitas, quæ Dei, victores coronantis, est sedes, nullum adhuc vinculis compeditum, nec sordibus inquinatum admittit. Omnes maculae siue magnæ, siue paræ, prius eluendæ sunt, aut potius igne acerbissimo consumendæ, quàm ciuitatem illam sanctam & immaculatam quis ingrediatur. Quantum autem damnum sit hoc, norunt illi, qui sciunt quàm intolerabile malum est animæ hinc discedenti, vel ad momentum Dei conspectu ac fruitione priuari. Certæ animæ iustæ solutæ corpore, non minus sentiunt à Dei amplexibus retardari, quàm sentit manus à suo corpore abscondi, aut dolet pars vehementer agglutinata à suo toto diuelli. Sed considerandum est quanto tempore animæ leuibis peccatis fordida igne purgantè teneantur, & quàm diu pœnis ac tormentis crucientur. Res enim hæc non est tam leuis ac facilis, quàm aliqui imperfecti sibi metè blâdientes existimant. Nam quod ad tempus attinet, certum est, animas aut grauium peccatorum pœnis debitis, aut leuibis peccatis implicatas, præsertim si multa sint, non breui tempore sed multis diebus, & mensibus, & annis pœna acerbissima castigari. Et vt nunc multas de hac re factas reuelationes taceamus, quas quisque facillè ex Ecclesiasticis historiis cognoscat, certè Ecclesia ipsa Spiritu sancto docta satis id opere docet, quæ suffragia pro defunctis in purgatorio detentis, non eo die tantum quo obierunt, sed post menses & annos facere consuevit. Ipsa etiam ratio suadet. Nam Dominus aliquos iustos, & amicos suos in hac vita pro leuibis peccatis non leuiter, sed satis acerbè castigauit. Mo-

D ses enim ad aquas contradictionis aliquantulum de futuro miraculo hæsitans, vt fert multorum doctorum opinio, solùm venialiter peccauit: & Propheta missus ad Ieroboam, comedens in via, ab alio deceptus, similiter ex sententia doctorum leuiter tantum deliquit; quorum ille, morte ante ingressum in terram promissam: iste verò, morte statim post prandium adueniente, multatus fuit. Cassianus quoque ad hoc propositum duo exempla memorabilia commemorat; alterum, Abbatis Pauli ob indifferetum zelum paralysi percussus; alterum, cuiusdam alterius, ob duram responsonem, qua Macharium contristauit, durissimo dæmoni traditi. Quod (vt mihi quidem videtur) Dominus aliquando facit, tum, vt quanto zelo custodiat animarum sanctarum puritatem, ostendat, tum, vt his acerbissimis punitionibus ad vltionem leuium peccatorum inflicta, non tam citam quàm aliqui putant, purgatorij pœnam esse declarat,

1/a. 61. n. 7.

Numer. 20. 12. Vide A bul's. ibi. q. 5. c. 3. Reg. 13. q. 31. 3. Reg. 3. 20.

Cassia. coll. 7. ca. 26. c. 17.

Sapient. 9. 15.

1/a. 17. 1.

Bern. de 11. oneribus, c. 4.

Bern. l. 7. 10. in Cæ. 11.

Et

Bern. in
morte Hil
berti.
Aug. lib.
50. hom.
16.

Et sanè Bernardus ait, in purgabilibus locis centupliciter quæ fuerint hic neglecta, redduntur vsque ad nouissimum quadrantem. Et Augustinus: Quanta fuerit peccati materia, tanta & petranscendi mora. Quantum exegerit culpa, tantum sibi ex homine vendicabit quædam flammæ rationabilis disciplina. Hæc etiam pœnam istam non celerem habere durationem aperiunt. Quod verò ad pœnæ acerbiteriam spectat, certum est, animas in purgatorio dirisimis pœnis cruciari. Quippe quæ pœna damni, scilicet diuinæ visionis carentia mulctantur; eximia tristitia ob suum exilium à patria, castigantur, acerbissimo igne torquentur, qui, vt instrumentum Dei ad spiritus suam operationem extendit. Denique tam dura est hæc pœna, & tam acerba, vt in immensum omnes huius vitæ pœnas, & tristitias excedat. Ad quod confirmandum ait Cælius Arelatensis: Ille ipse purgatorius ignis durior erit, quàm quod possit pœnarum in hoc sæculo aut accidere, aut sentiri, aut cogitari. Et Anselmus: Sciendum est, quòd grauior est ille ignis, quàm quicquid homo pati potest in hac vita. Et Augustinus: Et si æternus non sit, scilicet ille ignis, miro tamen modo grauis est, exceditque omnes pœnas, quas aliquis in hac vita passus est. Ista, & multa alia (quæ sciens prætereo) Pates de acerbitate pœnarum purgatorij proferunt; & quidem eò adducta sunt, vt pateat quantum sit damnum ob leuia peccata ab ingressu in patriam impediri, & tam horribili loco, ac tam seuera & diuturna pœna castigari.

Postremum damnum à Laurentio Iustimiano recensitum, est, quòd peccatum leue, sæpe est peccati grauis occasio. Non solum propter conscientiam erroneam, vt ipse ait, qua quis putat se grauius in Deum peccare (iste enim iam non leuiter deliquit, sed grauius) nec solum quia leuia peccata (viam diximus) ad grauia disponunt, verum etiam quoniam qui inuerecundus est in huiusmodi peccatis admittendis, meretur à Deo derelinqui, & in maiora prolabi: in quo sensu nos illud accipimus: Qui in modico iniquus est, & in maiori iniquus est. Sicut enim minores aulicorum incuriæ (si ex paruo amore, & irreuerentia procedant) solent ita regis animum prouocare, vt à negligentibus signa benevolentia auferat, & perseuerantes à suo obsequio repellat: ita hæc leuiora peccata, cum non ab infirmitate, sed à proacacitate, aut ab insigni oscitantia procedunt, solent Domini indignationem excitare, vt tepidos, & suæ perfectionis incuriosos, & sola graua peccata timentes, in ea, quæ timent, iusto suo iudicio ruere, & illis scædari permittat. Timeamus ergo hos modicos sumptus, quibus paulatim substantiam nostram, id est, feruorem charitatis minimum, nam licet modici sunt, possunt sensim ita feruorem minuere, vt charitas fere omnino tepescat, data occasione, deficiat, non habens vires ob culpam nostram, quibus valeat tentationi repugnare. Parua scintilla magnum nonnunquam ignem accendit, quia cadens in materiam dispositam, principium est vehementioris flammæ: & modica etiam negligentia ad maiorem aditum parat, dum in corde tepido, & imperfecto sedem figit, & in consuetudinem venit. Gutta sæpe cadens excauat lapidem, & si id oculis vides quomodo fiat, nequaquam inquiras; & consuetudo leuiter delinquendi, sine vilo timore in hospitium cordis admittit, murum prouidæ circumspectionis suffodit, & foramen hosti ingredi volenti recludit. Ac demum, vt aliquando versuonem septuaginta vitorum sanè venerandam adducamus: Ante contitionem præcedit ruina, & ante

Cæsar. h. v.
8.

Ansel. 1.
Cor. 3.

Aug. de
cura pro
mortuis
c. 8.

Lucæ 16.
10.

Proverb.
16. 18.

ruinam mala cogitatio.] Hæc namque insipientium oculis parua, non paruum ruinam & casum solet inducere. Vel si mauis: Contitionem præcedit superbia: & ante ruinam exaltatur spiritus. Genus enim quoddam superbiæ & elationis est, non timere minora, quasi parum referat, Domino in minoribus displicere: quam elationem aliquando magna deiectionis est subiecta, ita vt necesse sit ad eam instaurandam non modicè flere, nec modicis laboribus insudare.

Peccata venialia fugienda esse propter
bona, quæ impediunt.

CAPVT XII.

VI N QV E damna, quæ aduehunt peccata venialia, in medium protulimus, nunc quinque bona quæ impediunt, breuiter proferamus. Ea autem sunt, quòd tollunt animæ quietem, minuunt verum honorem, inficiunt opera, impediunt dona, & ab itinere perfectionis auocant. Qui internam tranquillitatem, & apud Deum honorem amat; qui suorum operum pulchritudinem; & celestium donorum possessionem diligit, qui ad obtinendam perfectionem anhelat, ista peccata pro sua possibilitate fugiat, ita saltem, vt nunquam sciens, ac volens, & ex mera oscitantia similes defectus ac lapsus admittat.

Impediunt quidem peccata leuia quietem animæ, ac mentis tranquillitatem, quæ in mundicia ac puritate consistit. Nam si beatitudo nostra in hac vita, & in futura tranquillitas nostra est, quoniam in hac vita, vtcunque, & pro vt fieri potest, & in alia perfectè nos fatiat, quis non ex factis Scripturis intelligat, hanc duplicem beatitudinem via ac patria à mentis puritate minimè separari? Quare si hæc puritas sequitur, aut comitatur beatitudinem, etiam sequitur tranquillitatem, atque adeo peccata leuia beatitudini aduersa, etiam quietem mentis impediunt, & eam velut spinas pungentes tranquillam esse non sinit. At beatitudinem huius vitæ (de hac enim nunc loqui volumus, non de perfecta patriæ, quæ nec minimum nauum admittit) leuibus peccatis aliquo modo impeditur, ex dictis in superiori volumine satis notum est. Diximus enim, beatitudinem huius vitæ perfectionem ac sanctitatem esse, hanc autem graua peccata destruant, sed leuia fuscant, & à sua pulchritudine detrahunt. Si ergo hæc peccata perfectionem inficiunt, etiam tranquillitatem turbent necesse est, quæ conscientia leuia hæc reprehendentis increpatione confunditur. Attende quem Ecclesiasticus beatum ac scelicem protestetur: Beatus diues, ait, qui inuentus est sine macula. Quisnam est iste diues? An qui aurum & argentum possidet, & qui recondit numismatum plena marsupia? Hunc mundus diuitem vocet, sed tu, ô iuste vir, qui terrena despicias, huiusmodi hominem terrena possidentem nequaquam diuitem reputabis. Quis igitur erit iste diues? Ille sanè, qui, vt Ambrosius ait, diues est Deo, qui virtutem & sanctitatem colit, qui virtutes comparat, opes quidem nunquam perituras. Hic diues tunc beatus est, eam sine macula est, cum scilicet leues etiam maculas diluit, & quantum potest, declinat. Sed idem est vir beatus atque tranquillus; ergo macula beatitudinem commouentes etiam tranquillitatem turbabunt. Et quem etiam sanctus Dauid beatum, & consequenter tranquillum appellat? Nonne qui tempe-

Ecc. 31.
8.